

... alebo o tom, že väčšinou v rodinách vládne alebo nevier, alebo povera – a to druhé je ešte väčší problém.

BOŽIE SLOVO:

(2 Tim 1, 3-5)

Čítanie z druhého listu sv. apoštola Pavla Timotejovi: *Vzdávam vďaka Bohu, ktorému slúžim s čistým svedomím ako moji predkovia, keď na teba neprestajne myslím vo svojich modlitbách vo dne v noci.* ⁴ *A keď si spomínam na tvoje slzy, túžim ťa vidieť, aby ma naplnila radosť.* ⁵ *Spomínam si na tvoju úprimnú vieru, akú mala už tvoja stará matka Loida a tvoja matka Eunika, a som presvedčený, že aj ty.* Počuli sme Božie slovo.

KATECHÉZKA

(porov. www.inky.sk, úvahy/katechézy č. 339, 586, 694)

Problémom rodiny sme sa venovali podrobnejšie v našich katechézkach 118/698, 140/715, 141/717, 142/718 a potom znova 235/828, nebudeme sa teda k týmto témam teraz znova vracat'. Preto iba nechajme pápeža, aby pomenoval základný problém, ktorým rodina a pohľad na ňu v súčasnosti prechádza: *„Rodina prechádza hlbokou kultúrnou krízou ... Na manželstvo sa dnes hľadí len ako na formu citového uspokojenia, ktorú možno zadefinovať akýmkoľvek spôsobom a potom meniť podľa názoru kohokoľvek. Avšak nenahradiateľný príspevok manželstva pre spoločnosť presahuje úroveň citovosti a momentálnych potrieb daného páru. Ako nás učia francúzski biskupi, manželstvo sa nerodí „z citu lásky, ktorý je pominuteľný, ale z hĺbky povinnosti, ktorú na seba prijímajú manželia, keď vstupujú do celoživotného spoločenstva“* (EG 66). V tomto ponímaní už človek nevníma seba ako súčasť spoločnosti, ktorej je členom a voči ktorej má zodpovednosť aj dávať, nielen prijímať. A podobne manželstvo a rodina nie je vnímaná ako súčasť tejto služby, ako vracanie a odovzdávanie ďalej toho, čo človek sám prijal vo svojej vlastnej rodine a od spoločnosti ako spoločenstva rodín. Nahrádza ho filozofia pôžitku, zábavy, citovosti a povrchnosti, kde spoločnosť prestáva existovať, jednotlivec si užíva iba sám pre seba a štát je akýmsi neosobným mechanizmom, od ktorého očakáva, že mu bude v tomto vo všetkom pomáhať a podporovať ho. Snaha redefinovať rodinu, aby zahŕňala zväzok kohokoľvek s kýmkoľvek a čímkoľvek alebo najlepšie aby úplne zanikla, počty manželstiev, ktoré ostávajú bezdetné, aby sa mohli naplno venovať kariére a zábave, je toho ovocím. Ale to len ako pripomenutie. Dnes sa pozeráme na rodinu z hľadiska ohlasovania Evanjelia.

Rodina „je to miesto, kde rodičia odovzdávajú deťom vieru“ (EG 66), hovorí pápež. Alebo by aspoň byť mala. Väčšinou – dnes naozaj väčšinou! – to tak u nás nie je, a to z dvoch dôvodov:

1) Rodiny aj katolíkov sú v drvivej väčšine v praxi nekatolícke a nekresťanské. Dobré to vidieť v škole, na vyučovaní náboženskej výchovy. Mnohé deti opakujú, že doma sa s nimi rodičia nikdy o Bohu či o Ježišovi nerozprávali. Nemodlia sa – okrem štedrého večera. Vtedy sa akože pomodlia. To je všetko. Nečíta sa Písmo sväté. V nedeľu sa nejde do kostola na svätú omšu. Kresťanstvo v rodine nie je vôbec prítomné. Nehovoriac o deťoch, ktoré ani v škole na „nábožko“ nechodia, len v tretej triede ich tam rodičia na rok prehlásia, lebo „aby mali na poriadku prijímanie“ (a babka bola spokojná a nefrlala) a tým celé to „náboženské intermezzo“ skončí. A keď sme pri tom, pre väčšinu rodín je prvé sväté prijímanie niečo, ako keď dajú deti na tanečný krúžok. *Tak, ako tam dieťa rok chodí, učí sa tancovať, potom je venček a tým to skončí, nikdy predsa nezamýšľali, aby sa z ich dieťaťa stal tanečník*, tak aj prvé sväté prijímanie: rok deti chodia na akúsi prípravu, kde počúvajú veci im spravidla nezrozumiteľné a od života odtrhnuté tak, že ich úplne úprimne radia medzi rozprávky. No a potom je slávnosť, šatôčky, sviečky, oslava – obdoba to *venčeka* z tanečného krúžka – no a potom to skončí. Nikdy predsa rodičia ani nepomysleli na to, že by sa z ich detí mali stať kresťania! Len chceli, aby to mali „na poriadku“, keby sa raz chceli sobášiť v kostole...

2) Rodinná výchova k viere je často skôr nešíkavou výchovou k povere a povrchnosti, ktorá viac škodí, než prospieva. Nie je to nič divné. Už sme spomínali problém s mnohými v praxi neveriacimi a neobrátenými katolíkami, dokonca kňazmi či biskupmi (naposledy katechézka 254/847, alebo ešte predtým 247/840, 211/801). Takže nie je nič divné, ak títo ľudia, ktorí spravidla nechápu kresťanstvo a to, ako funguje, ho zdegradovali na nejaké *zákonníctvo*, kde si človek musí iba plniť nejakú sadu povinností (porov. tému klerikalizmu v katechézkach 66/612, 206/796). Výsledkom je *farizeizmus* ľudí, ktorí sami seba majú za spravodlivých („ved' si všetko plním, som dobrý katolík“), na iných hľadia s pohrdaním a zvrchu („to s takými ľuďmi sa ja ani nestretám, nestýkam, to nie, ja som dobrý katolík“). Ale hlavne viera, ktorú odovzdávajú deťom, je v podstate iba akási divná *povera*, mentálne na úrovni deväťročného dieťaťa (kedy pri príprave na prvé sväté prijímanie sa naposledy nejakým spôsobom tvorilo a formovalo ich náboženské presvedčenie). Keď potom tieto deti vyrastú, výsledok je podobný ako ho zažíval Ježiš, keď sám stretal obdobných farizejov a zákoníkov, keď sa ich pýtal: *„Slobodno v sobotu robiť dobre alebo zle, zachrániť život alebo zničiť?“* Ale oni mlčali. *S hnevom si ich premeral a zarmútený nad zaslepenosťou ich srdca povedal človekovi: "Vystri ruku!" On ju vystrel a ruka mu ozdravela. Farizeji vyšli von a hneď sa radili o ňom s herodiánmi, ako ho zahubiť*“ (Mk 3, 4-6). Táto povera, vštepená pokrivenou rodinnou „náboženskou výchovou“ je nakoniec viac prekážkou uverenia v Krista, než aby tomu napomáhala. V procese evanjelizácie (ak k nej niekedy vôbec dôjde a nezvíťazí odpor dotyčného človeka voči Evanjeliu, Kristovi a viere Cirkvi) bude musieť byť najprv prácne odoperovaná a odstránená, aby mohla byť nahradená skutočnou vierou, skutočným Evanjeliom, skutočným kresťanstvom.

NA ZAMYSLENIE:

Ako táto skutočnosť ovplyvní náš apoštolát vo svete? Zhruba trojako:

1) Nerátajme nielen s tým, že ľudia, dokonca „hlboko veriaci“ návštevníci kostola sú veriaci a obrátení ľudia. To už vari ani nerátame. Ale nerátajme ani s tým, že budú rozumieť reči kresťanstva. Slová ako „milosť“ a „spása“ a „hriech, hrešiť“ im sú cudzie – pre mnohých je to posledné iba to, keď použijú *neslušné slovo*. Miesto hriechu vidia iba chyby, ktoré sú predsa normálne. Peklo je pre nich trest, ktorý Boh (ak vôbec) udeľuje netvorom ako Hitler, Stalin, Mao, Pol-Pot či Putin, ich sa to netýka, veď nič zlé neurobili. Nebo je pre nich ako nejaký *domov dôchodcov*, kde síce ísť musíme, ale podľa možnosti čo najneskôr a dovtedy si čo najviac užiť ten skutočný život tu, vo svete, na zemi. Takže, musíme ísť na to od piky – či ešte skôr, im pomôcť odstrániť nános týchto povier. Veru, spravidla sa lepšie pracuje s ľuďmi, ktorí kresťanstvo prvý raz spoznávajú až ako veľkí, než s tými, ktorí boli do jeho pokrútenej podoby uvádzaní ako malé deti – a keď mu konečne mohli začať rozumieť, už z neho boli unavení, otrávení a radi sa „chodenia do kostola“ zbavili a proti nemu dôkladne zatvrdili.

2) Kresťanstvo, to skutočné, je krásne a plné života a slobody. Ak ho žijeme a ak pred svetom ako jednotlivci a ešte viac ako farnosť a spoločenstvo iskríme touto radosťou a pokojom a Božou múdrosťou a rozvahou v Duchu Svätom – potom toto by malo priťahovať ľudí k nám. A prvou evanjelizáciou, prv, než prídu na rad slová, by mala byť táto skúsenosť Božieho Života, ktorú cez nás sprostredkovane zažijú a zatúžia po nej. A potom, keď sa začnú pýtať „Ako?“ – je čas začať evanjelizovať slovami a dopovedať: „Takto!“

3) Deti sú kľúč k dospelým. Ak deti objavia, že farnosť je úžasné miesto, plné strýkov a teta, a ujkov a bratov a sestier, ktorí ich majú radi, tešia sa im, vítajú ich, berú ich vážne, venujú im čas a pozornosť a s nimi môžu zažívať dobrodružstvo a zaujímavé veci v atmosfére radosti – no, takáto skúsenosť je isto viac, než osem rokov trápenia sa na náboženstve v škole, že? A časom sa objavia aj rodičia – a to je začiatok aj ich evanjelizácie, presne podľa bodu 2)!

OTÁZKY:

< Ako ste na tom s týmito vecami vo Vašej farnosti a okolí? Prejdite si tri dôsledky – používate ich? Fungujú vo Vašej farnosti? V čom máte rezervy, kde vidíte problémy? Čo urobíte? >